

Schriftlezing:

Matteüs 14:34-15:28

³⁴ En toen zij overgestoken waren, kwamen zij in Gennesaret aan land. ³⁵ En zodra de mannen van die plaats Hem herkend hadden, zonden zij bericht in die gehele omgeving, en men bracht tot Hem allen, die ernstig ongesteld waren, ³⁶ en zij smeekten Hem, dat zij alleen maar de kwast van zijn kleed mochten aanraken. En allen, die Hem aanraakten, werden behouden.

¹⁵

Een twistgesprek met de Farizeeën

¹ Toen kwamen uit Jeruzalem Farizeeën en schriftgeleerden tot Jezus en vroegen: ² Waarom overtreden uw discipelen de overlevering der ouden? ³ Immers, zij wassen hun handen niet, wanneer zij brood eten. Hij antwoordde hun en zeide: Waarom overtreedt ook gij ter wille van uw overlevering (zelfs) het gebod Gods? ⁴ Want God heeft gezegd: Eer uw vader en uw moeder, en: Wie vader of moeder vervloekt, zal de dood sterven. ⁵ Maar gij zegt: Wie tot zijn vader of zijn moeder zegt: Het is offergave, al wat gij van mij hadt kunnen trekken, behoeft zijn vader of zijn moeder niet te eren. ⁶ Zo hebt gij het woord Gods van kracht beroofd ter wille van uw overlevering. ⁷ Huichelaars, terecht heeft Jesaja over u geprofeteerd, zeggende: ⁸ Dit volk eert Mij met de lippen, maar hun hart is verre van Mij.

⁹ Tevergeefs eren zij Mij, omdat zij leringen leren, die geboden van mensen zijn.

Rein en onrein

¹⁰ En toen Hij de schare tot Zich geroepen had, zeide Hij tot hen: Hoort en verstaat! ¹¹ Niet wat de mond binnengaat, maakt de mens onrein, maar wat de mond uitkomt, dat maakt de mens onrein.

¹² Toen kwamen zijn discipelen en zeiden tot Hem: Weet Gij, dat de Farizeeën, toen zij dit woord hoorden, er aanstoot aan namen? ¹³ Hij antwoordde hun en zeide: Elke plant, die mijn hemelse Vader niet geplant heeft, zal uitgeroeid worden. ¹⁴ Laat hen gaan, blinden zijn zij, die blinden leiden. Indien een blinde een blinde leidt, zullen zij beiden in een put vallen.

¹⁵ Petrus antwoordde en zeide tot Hem: Verklaar ons de gelijkenis. ¹⁶ Hij zeide: Zijt ook gij nog onbevattelijk? ¹⁷ Begrijpt gij niet, dat al wat de mond binnengaat, in de buik komt en te zijner plaatse verdwijnt? ¹⁸ Maar wat de mond uitgaat, komt uit het hart, en dat maakt de mens onrein. ¹⁹ Want uit het hart komen boze overleggingen, moord, echtbreuk, hoererij, diefstal, leugenachtige getuigenissen, godslasteringen. ²⁰ Dat zijn de dingen, die een mens onrein maken, maar het eten met ongewassen handen maakt een mens niet onrein.

De Kananese vrouw

²¹ En Jezus ging vandaar en trok Zich terug naar de omgeving van Tyrus en Sidon. ²² En zie, een Kananese vrouw uit dat gebied kwam en riep: Heb medelijden met mij, Here, Zoon van David, mijn dochter is deerlijk bezeten. ²³ Hij echter antwoordde haar geen woord, en zijn discipelen kwamen bij Hem en vroegen Hem, zeggende: Zend haar weg, want zij roept ons na. ²⁴ Hij echter antwoordde en zeide: Ik ben slechts gezonden tot de verloren schapen van het huis Israëls. ²⁵ Maar zij kwam en viel voor Hem neer en zeide: Here, help mij! ²⁶ Hij echter antwoordde en zeide: Het is niet goed het brood der kinderen te nemen en het de

honden voor te werpen. ²⁷ Maar zij zeide: Zeker, Here, ook de honden eten immers van de kruimels, die van de tafel van hun meesters vallen. ²⁸ Toen antwoordde Jezus en zeide tot haar: O, vrouw, groot is uw geloof, u geschiede gelijk gij wenst! En haar dochter was genezen van dat ogenblik af.

Tweede wonderbare spijziging

Gemeente,

We weten maar weinig van hem, maar toch zie je hem voor je!

Mattheus aan het werk bij het componeren van zijn Evangelie. Een werktafel met allemaal stukken papier: het korte evangelie van Markus: to the point maar wel erg kort; snippers papier met nog wat andere woorden van Jezus, die Markus niet heeft opgenomen of misschien wel niet kende; hele verhalen die hij uit andere bronnen had verzameld; misschien aantekeningen van gesprekken met nog levende leerlingen van Jezus en vooral, altijd bij de hand, en voortdurend gebruikt de teksten van de Thora – de boeken van Mozes- , de profeten en de psalmen -.

En met al die onderdelen componeert hij ,uiterst zorgvuldig, zijn evangelie, zodat allen die dat boekje bestuderen in ieder geval zouden zien dat Jezus van Nazareth zoon is van God , en dat met hem het rijk van God op aarde, zoals door het hele OT al aangekondigd, is begonnen.

Je ziet hem al die stukken herinnering op hun plaats zetten, op orde brengen, van de wieg tot het graf, en leidend naar die uiteindelijke triomfantelijke belijdenis: Hij is door God door de dood heen gesleept.

Niet alleen herinnering, maar vooral ook belijdenis van een nieuwe toekomst.

Zo redigeert hij ook het verhaal wat wij vanmorgen gelezen hebben. Het speelt in Galilea, het noordelijk deel van Palestina, ooit deel van het koninkrijk van David en Salomo, maar uiteengevallen onder Davids kleinzonen, Jerobeam en Rehabeam, Galilea, eigenlijk een prachtig land met schitterende bergen en vruchtbare dalen , straatarm door de eindeloze oorlogen met Syrië in het Noorden en Syrofenitische gebied in het westen aan zee. En dan zijn er ook nog de Romeinen die het gebied bezet houden en met ijzeren hand regeren. Multiculti troef.

In dat gebied groeit Jezus op, te midden van politieke verwarring en culturele pluriformiteit, en dus angst en dreiging. Er werd Aramees gesproken en Hebreeuws en Grieks en Latijn . Veel vreemdelingen dus. En ook toen al waren mensen vooral bang voor mensen die anders zijn. Bang voor verlies van hun eigenheid, hun identiteit, bang om overvleugeld te worden. En ook dat nog: veel strijd tussen leiders, veel bangmakerij en een permanente crisis : er moet veel honger geleden zijn– zeven broden een paar visjes was al heel wat– en gezondheidszorg was er niet.

Armoede, honger en slechte medische zorg maken die mensen niet erg solidair, wat er ook vaak beweerd wordt. Wel jaloers! En wel defensief! En eensgezinde leiders zijn ver te zoeken. Galilea verrekt van de honger omdat joden en heidenen alles liever prijsgeven dan hun

eigen identiteit.

Geen wonder dat het optreden van Jezus grote groepen mensen in beweging brengt. Veel mensen komen van heinde en ver: zou Hij ons kunnen helpen? Er wordt gezegd dat hij je kan genezen en dat hij mensen die er psychisch onderdoor gaan kan bevrijden! En misschien kan hij ons zelfs wel bevrijden van de bezettingsmacht van de Romeinen ..!

Even is er bij de mensen opluchting en nieuwe hoop.

Maar lang duurt het niet. De geestelijke leidslieden wantrouwen die rondtrekkende rabbi met zijn 12 leerlingen, die volksverleider met zijn goedkope tricks. Hij bant de . de duivel uit met de duivel, zeggen ze, Hij is levensgevaarlijk, fluisteren ze. Als de Romeinen merken dat mensen te hoop lopen er samenscholingen van komen, dan zullen ze de orde komen herstellen, let op mijn woorden! Herinner je wat er gebeurde tijdens de laatste opstand.

De plaatselijke overheden laten hun hulptroepen helemaal uit Jeruzalem naar Galilea komen – 180 km! – . Voor hun staat er veel op het spel: de eenheid van het volk en het gezag van de leiding. En als het volk mort ,dan moet je de professionals laten komen

En die komen ook.

Ze gaan meteen aan het werk.

Hun soort herken je meteen omdat ze niet beginnen bij de slachtoffers of degenen die een beetje hoop hadden gekregen en zich hadden laten bevrijden.

Neen, ze beginnen bij Jezus .Ze gaan meteen in de aanval. Ook herkenbaar. Een bepaald soort leiders herken je omdat ze niet geïnspireerd worden door armen en zieken en mensen die er mentaal niet meer tegen kunnen. Nee zij openen de aanval op wie verandering brengt. Waar ze in de eerste plaats bang voor zijn is het verlies van hun aanhang. En ze weten wie de vijand is. En wie de macht wil behouden moet zorgen dat de mensen zich afkeren van hen die jouw macht aanvallen. Je vijand verzwakken is jezelf sterker maken..

Weet u wel - zeggen ze tegen Jezus, luid genoeg dat de mensen het kunnen horen - dat uw leerlingen – dat zootje ongeregeld van vissers en boeren, zakkenvullers met andermans belastingen en werkelozen – zich niet aan onze historische voorschriften houden en dat zij zo de eenheid van het volk aantasten?

Ze wassen niet eens hun handen voor ze aan tafel gaan; rein en onrein betekent niets voor ze, terwijl heel onze identiteit ervan afhangt dat wij een lijn trekken. Wat denk je dat die honden van heidenen onder de indruk zijn van een volkje dat zich niet aan de eigen waarden houdt?

Wij, zeggen die uit Jeruzalem aangevoerde Bobo's, wij zijn een klein volk. Wij moeten het hebben van onze identiteit. En jullie weten wat onze identiteit is: wij zijn de kinderen van Abraham en van Mozes Dat zijn wij.: Eerst God gehoorzamen en dan je naaste! En heidenen zijn honden. Wij zijn het volk van de herkenbaarheid, van de reinheidsvoorschriften, tien geboden.

En wie dat te grabbel gooit is een vijand van God!

De mensen luisteren gespannen, zegt Mattheus.

Jezus geeft geen krimp. Hij slaat terug.

Mattheus geeft zijn woorden weer: : Horen jullie wel wat je zegt?. Willen jullie het over voorschriften hebben? Blinden zijn jullie. Weet je nog wat er in de Tien Woorden staat: Eert uw vader en uw moeder, of nog sterker, wie zijn vader of moeder niet eert maar hun vervloekt, dat wil zeggen hen aan hun lot overlaat en ze niet serieus neemt die verdient de doodstraf.1 Ja? Dan zullen je toch ook wel weten dat er onder jullie priesters en schriftgeleerden zijn, die hebben ontdekt dat de bijdragen aan het onderhoud van hun ouders , op grond van een belasting truc als kerkelijke bijdrage kunnen worden afgeschreven en in hun eigen zak gestoken. Huichelaars zijn jullie. Jullie die er trots op zijn een gaatje in de wet te hebben gevonden die het je mogelijk maakt om je te onttrekken aan de bedoeling van de wet. En dat windt zich op over ons die onze handen niet wassen voor het eten?!

Wat door de mond van een mens bij het eten en drinken binnenkomt is het probleem niet; wat eruit komt dat kan je vaak onrein maken, onrein en smerig. Want wat komt er niet allemaal uit bij mensen uit hun mond: kletspraat en huichelarij, konkelen en roddelen, smerige plannetjes maken om de macht te behouden, afgoderij met de economie, leugens en bedrog, desnoods moord, dat komt allemaal uit de mond van mensen. En dat verontreinigt, niet wat je eet of wat je drinkt.

Applaus bij een deel van de menigte. Woede bij zijn tegenstanders.

-.-.-.-.-.-.-

En dan, juist als dat twistgesprek zijn hoogtepunt nadert gebeurt er iets onverwachts.

Dan is er op eens die vrouw, die ene vrouw: een Grieks sprekende vrouw, een heidin, zo'n hond, zouden die Bobo's zeggen, zo'n vreemdelinge, die zich niet houdt aan de Tien Woorden, die van God noch gebod zich ook maar iets aantrekt.

Een vrouw die een zieke dochter heeft.

Wiens hele bestaan draait om dat ene gruwelijke gegeven: haar miserabele dochter. Terwijl die mannen strijden om rein en onrein, om belastingtrucjes en bejaardenzorg is er maar een ding dat haar gevangen houdt: mijn dochter is deerlijk bezeten.

Niet zomaar een stem, de stem van de liefde.

En daarbij valt alles weg: de vijandschap tussen Joden en Grieken, tussen wat anderen vinden van haar en wat zij vindt van anderen. En ondanks alles wat er speelt aan strijd tussen volkeren, of de joden nu exclusief van David afstammen of zij eigenlijk ook, en ondanks al die opvattingen over de wet, is haar vraag maar een heel eenvoudige: Heer, heb medelijden met mij, Zoon van David.

En dan vallen de tegenstanders van Jezus meteen door de mand.

Ha, daarop hebben zij gewacht; ze moeten in hun handen hebben geknepen: nou es kijken wat ie doet! Nou es kijken wat hij te zeggen heeft over rein en onrein, over huichelarij en wetsbetrachting. Of hij een kind van Abraham is of niet, of hij bij ons hoort of niet. Of hij nog weet wat rein en onrein is.

En, zegt Mattheus, Jezus speelt even mee. Hij loopt door en reageert op niks, zoals die leidlieden uit Galilea en hun grote broers uit Jeruzalem het gewend zijn en willen. Fatsoenlijke

mensen lopen aan bedelaars voorbij. Je kijkt ze liefst niet eens aan.
Wil je zien wat er gebeurt als Jezus meespeelt met die vrome mannen?

Zelfs de leerlingen vallen door de mand: je moet haar wegzenden, hoor! Ze stoort het gesprek op hoog niveau wat we nu eindelijk hebben.

Als je die huichelaars uit Jeruzalem en hiervandaan eindelijk in de tang hebt moet je niet laten afleiden door zo'n heidens vrouwtje..

En Jezus, alsof hij bij die Galilese en Jeruzalemse grachtengordel hoorde, zegt geheel in hun stijl: Ik ben slechts gezonden tot de verloren schapen van het huis Israels. Eigen volk eerst en dan pas de anderen.

Maar die moeder houdt niet op. Die kan ook niet ophouden. Haar gaat het niet over theologie ,of uitverkiezing ,of rangen en standen: zij heeft alleen de liefde voor haar kind en haar geloof dat deze man, die nu zo streng doet, haar kan helpen. En ze is tot alles bereid. Ze is bereid om haar Griekse waardigheid te grabbel te gooien, om zich in het stof te wentelen voor deze jood; ze is bereid hem Heer te noemen, als hij maar de liefde voor haar dochter herkent.

En dan, vervolgt Mattheus zijn verhaal: wordt het nog erger. Jezus zegt – als een volwaardige schriftgeleerde: het is niet passend om het brood dat voor de kinderen bestemd is aan de hondjes te voeren! Die Jeruzalemse geleerden hadden het niet beter kunnen zeggen. Maar de Griekse laat zich zo niet afschepen. U hebt gelijk ,zegt ze triomfantelijk, Maar de hondjes mogen toch ook wel de kruimels hebben die van de tafel van hun baasjes vallen?!

En toen, vertelt Mattheus, toen had het geloof gewonnen!

O vrouw, zei Jezus –misschien wel in het grieks! – megale sou he pistis! Groot is uw geloof; geschiede wat u wenst!

En op dat zelfde uur, bleek later, was haar dochter genezen.

Eén vrouw, één Griekse, heidense vrouw, in haar eentje, heeft als in een flits de kern van het evangelie gevonden. De stem van de liefde, dat is de stem van God. En in een keer voegt zij zich in de rijen van de beroemde Dochters van Jeruzalem, van Maria, van Elizabeth, van Anna, van Hanna, van Ruth, van Sara, al die vrouwen die de mannen voorbij dansen omdat ze begrepen hebben dat God bevrijdt, dat Hij grote dingen doet en dat Hij graag wordt overwonnen door geloof en vertrouwen. Dat er met God geruzied mag worden, getwist; dat Hij geen starre afgod is op een gouden troon in een hoge hemel, maar dat hij met zijn scepel wil strijden om het behoud van de mensen. Omdat Hij ons liet weten dat het behoud van één zieke dochter belangrijker is dan al die geleerde veelweters en zelfs die discipelen die hem uit de wind willen houden: Hij wil gebeden zijn, zingen we vaak, maar het is nog beter: Hij wil tegengesproken worden, Hij wil bevochten worden als het maar om het heil van zijn schepping gaat.

Dat gemeente, is het evangelie.

Geloof, vertrouwen en word behouden. En daarom zingen we:

Laat het een hoge feestdag wezen/ de Naam des Heren wordt geprezen/met het aloude lied
der vaadren./De heilge reien naadren./ En zo danst in het morgenlicht/heel Gods volk voor
zijn aangezicht,
/ en slaat de harp en roert de trom/ in 's Heren heiligdom.
Zo moge het zijn!